

האם אנחנו מוכנים למשיח? גליון מספר 43

שאל נא את הכהנים תורה

א. כל כך חכיתי למשיח, ודפדפתי בנביא לקבל קצת חיזוק, ונפתח בספר זכריה (ט, יב) שובו לבצרון אסירי התקוה! ממש מן שמים! המשכתי ללמוד, גם היום מגיד משנה אשיב לך, הסתכלתי במלבי"ם, שפי' נבואה כפולה כלולה בזה, אחד נצחון החשמנואים, ואחד נצחון מלחמת גוג ומגוג, הבנתי ששניהם קשורים, המשכתי 'וד' אלקים בשופר יתקע והלך בסערות תימן, ד' צבקות יגן עליהם', ולא יצטרכו למלחמה כלל! איזה חיזוק! התחלתי לחשוב איזה שירה אומרים הלויים בחנוכה? ומה נעשה השנה אם נזכה, בשבת ר"ח חנוכה איזה שירה אומרים? (ע' מסכת סופרים פ"ח ה"ב, שר"ת חקרי לב או"ח סי' לב, וש"ע או"ח ס' תרפ"ד)

ב. מנהרה המיועדת לרכבת עוברת תחת בית הקברות, ורוב המתים כבר קמו לתחיה, אבל יש כמה מתים שעדיין לא השלימו תיקונם ועדיין לא קמו, האם כל מי שנכנס למנהרה נטמא? (ע' אהלות פ"ן מ"ה בראשונים)

ג. אני מכין הצ'ולנט לכבוד שבת, ומשה'לה הקטן (שהוא טמא), רצה לעזור ולקח את העדשים שאינם ראויים לאכילה עדיין ושם בצ'ולנט לכבוד שבת קודש, ונסתפקתי מה הדין באוכל שאינו ראוי לאכילה עד לאחר בישול האם הוא מקבל טומאה? (ע' עירובין כח; ועוקצין פ"ג מ"ד)

ד. הכנתי השמן לנרות חנוכה, והשמן טפסף על החולצה שלי והשמן היתה טמאה, (אני מעדיף לטבול את החולצה קודם שאני שם במכונת כביסה, משום שאני לא רוצה לטמאות המכונה וכל הבגדים שם), האם השמן חציצה? (ע' מקואות פ"ט)

ה. ציון היא דורש אין לה, מכלל דבעיא דרישה! מאז שלמדתי הגמרא בדף היומי, כל דבר שאני לומד אני חושב בית המקדש. התחלתי ללמוד הלכות חנוכה בסי' תרע"ו ס"ה, הסוגיא של כל פינות שאתה פונה אינה אלא לימין, והתחלתי לחשוב, השוחט עולה הרי עומד בצפון המזבח, וצריך לזרוק בקרן מזרחית צפונית ואחר כך מערבית דרומית, האם אני מסבב לימין כדי שהוא דרך ארוכה כדי להגיע קודם לדרום המזבח, או אני פונה לשמאל שהיא דרך קצרה, או אפשר לזרוק מיד בקרן מזרחית צפונית, בלי ללכת קודם לדרום המזבח. אני צריך לדעת הדין עכשיו, משום מהרה יבנה בית המקדש, ולא אוכל לסבול הבזיון לא לדעת מה לעשות! (ע' רש"י יומא טו: ד"ה ברישא, גר"א ורש"ש ריש פ"ג דתמיד, וחי' מהר"ח ריש פ"ד דתמיד, ותורת הקרבנות ד' עבודות פ"ג סע' מ')

הלכתא למשיחא

באו נכין את עצמנו בלימוד ההלכות של טיפול בקרבן. כתוב בתורה (ויקרא א ג) אל פתח אהל מועד יקריב אותו, ולמדו חז"ל מכאן שמטפל בו ומביאו לעזרה. עוד כתוב (דברים יב כו) תשא ובאת ולמדו חז"ל שיש מצוה להביאו לעזרה, אפילו מחוץ לארץ, ואפי' יש בה טירחא והוצאת ממון, צריך לטרוח להביא (ובהעמק דבר ויקרא שם כתב דהמצוה הוא שיטריח בעצמו, ולא ע"י עבדו או שלוחו). ובכלל הטיפול הוא להאכילה, ואם צריך רפואה לרפאותה. מותר לתת את הבהמה לרועה גוי כדי שיטפל בגידולו (ע' יר"ד ש"ג ס"ג), ולענין אם מותר לתת לגוי לרעות אם רועה עם בהמות אחרות ע' חת"ס יר"ד סי' ש"ב. אסור להכחיש את הבהמה (חולין קלה), וכן צריך למנוע היזק הבא לבהמה, אם יהיה ניכר בבהמה משום בזיון קדשים (ע' חז"א שביעית יד, י). אם נאבד הבהמה, אע"פ שאפשר להפריש בהמה אחרת, י"א שמחוייב להשתדל למצוא הבהמה (מעשי למלך פ"ח מעשה קרבנות ע"פ רש"י תמורה יח.).

חיוב טיפול והבאה הוא עד שיביאנו לעזרה (תור"ד ר"ה ו; ועוד) ולדעת המלבי"ם (ויקרא אות לג) הכוונה שימסרנו לכהן.

ירש קרבן החיוב מוטל על היורש להביאו. אם ראובן הקדיש קרבן עבור שמעון יש לדון על מי מוטל להביאו (ע' תורת הקרבנות פל"ז ס"ה דתלוי בטעם החיוב ביורש, האם הוא מחמת שהקרבן ברשותו, או משום שגם היורש מתכפר בה). יש אומרים שאם לא הביא קרבן זמן רב מברך שהחיינו, ויש חולקים (ע' ברכות לז: ומנחות עה:). (כ"ז מלוקט מתורת הקרבנות פרק לז)

הערה על גליון שעברה: כתבנו שמשקים מטמאים כלי זכוכית, וחכם אחד העיר דמנין שגזרו טומאת משקים בכלי זכוכית דרבנן. ואכן במשנה אחרונה כלים פ"ל מ"א נסתפק בזה, אמנם מתוך דברי החז"א (כלים ג, ט) מבואר דנקט דגזרו גם בזכוכית, וכן משמע מהרמב"ם כלים פכ"ז הט"ז.

תשובות לשאלות גליון שעבר

א. ממש כמו שכתוב במדרש (ילקוט תצט) זה היה השנה שמלך המשיח נגלה, וכל אומות העולם היו מתגרים זה בזה, ומלך פרס רצה להפציץ את כל העולם, והיה כזה פחד, לא היה מקום בעולם שהיה שייך להימלט, ואז הקב"ה אמר לבניו האהובים אל תתיראו! כל זה בשבילכם! הגיע זמן גאולתכם! בני בן השתים עשרה כל כך התרגש מהנסים הגלויים שהקב"ה עשה לנו, והקדיש קרבן תודה. האם מותר להקריבו? (ע' נדה מה: ובראשונים)

תשובה: מופלא הסמוך לאיש דהיינו שנה שלפני גדלות הקדשו חל. ובגמרא נחלקו אם ההקדש חל מן התורה, ואחרים לוקים אם נהנו, או אינו אלא מדרבנן. ומבואר בתוס' (מו: ד"ה ר"ח) הטעם דחל הנדר משום שמה יביא סימנים תוך שנה, ומכיון שרוב מביאים סימנים בשנת ג', לא נחשב התראת ספק. וכתבו התשב"ץ רע"א וערוך לנר (שם) דהא דסומכים על הרוב מועיל רק דלא ליחשב התראת ספק, אבל אין לוקין עד שנדע שיביא סימנים, דמן התורה אי אפשר לסמוך על חזקה דרבא. ולפי זה גם לענין ההבאה אין לסמוך להביא חולין לעזרה שהוא מן התורה. ובשב שמעתתא (ה,יג) כתב בדעת תוס' דעל ידי חזקה דרבא נחשב כודאי יביא בזמנו, ולוקין על הקדשו. וכן הרמב"ם (נזירות פ"ב ה"ג) כתב דקטן שנזר מביא קרבנות נזירות אפי' קודם שהביא סימנים.

ב. אשה טמאה פתחה את הברז להכין את המים לרחוץ הילד. המים היו די חמים והדלת הייתה סגורה, והחדר נתמלא באדים. היו לי כמה כלים בחדר שנמצא עליהם אדים. קודם כל האם המים נטמאו מחמת שפתחה הברז? והאם האדים מטמאים הכלים? (ע' מכשירים פ"ב מ"ב)

תשובה: זיעת מים טמאים טמא, והמים מטמאים הכלים. והנה עצם הסרת המונע לא נחשב שהסיטה את המים. אבל אם בעת שפותחת או סוגרת את הברז יש טיפת מים על הגומי שזז, הטיפה נטמאה. ובשעה שהמים נזלים הטיפה אינה מטמאה שאר המים דניצוק אינו חיבור (לדעת הראשונים דלא כדעת הגר"א). אמנם לאחר שנפלה הטיפה לבריכה, הטיפה הטמאה מטמא כל המים. אמנם בבריכה בקרקע יש דין של מי גבים שהטיפה הטמאה אינה מטמא כל המים (לדעת הרמב"ם טומאת אוכלים פט"ו ה"א אפילו בשאובים יש דין של מי גבים, ולדעת הרע"ב והגר"א מקואות פ"א מ"א דוקא כשאינן שאובין), אמנם בכלי המחובר לקרקע, הגם שאינו מקבל טומאה, מ"מ אין דינו כקרקע, אלא הוא כלי שאינו מקבל טומאה, והמים שבתוכו אין דינו כמי גבים (כן דעת הנ"ב תנ' סי' קט, וחזו"א ושו"ת משנת ר"א סי' כג, אבל דעת האבני נזר סי' רע"א אות י' דנחשב כקרקע). והנה האמבטיה עשויה מנוקבת ואינה מחזיקה מים, ואין לה דין כלי (ע' יר"ד ס' ר"א ס"ז ופ"ת שם אות יב), ולכן לפי שיטת הרמב"ם דגם בשאובים יש דין מי גבים, אז לא נטמא שאר המים עד שיתלשו לרצון, כגון שמילא מים בספל לשטוף הילד אז המים נטמאו, וזיעה הבאה מאותן המים טמאה. אמנם אפשר שהמים שבצינורות אינם מקבלים טומאה כלל, דכדי לקבל טומאה צריך שהמים יתלשו מהקרקע לרצון, וצריך לדון אם מאגר המים נחשב ככלי וכן הצינורות, ותלוי במחלוקת הנ"ל. וגם אם נדוננו ככלי, מ"מ אם המים שבמאגר מחוברים למקוה כל הזמן, באנו לשאלה של קטפרס אינו חיבור, ותלוי לפי שיטת הראשונים (ע' תוס' גיטין טז.) מתי נחשב חיבור ומתי לא.

ג. אני מכין שמן זית טהור למנורה! מאיזה שלב הוכשרו הזיתים לקבל טומאה (ממוחל היוצא מהזיתים)? (טהרות פ"ט) תשובה: משתגמר מלאכתו, דהיינו שגמר מלהטעין כל הזיתים שמתכוונן לטעון על המעטן.

ד. לפי דעת הרמב"ם ששאר משקים אינם מקבלים טומאה כלל, מה הדין אם סחט מיץ מתפוז שנטמא, האם הטומאה פקעה כשנעשה מיץ? (ע' פסחים לג., ור"ש טהרות פ"י מ"ה, ופמ"ג אר"ח ס' ש"כ בתחילה ד"ה עוד רגע)

תשובה: ספק זה שייך רק לצד בגמרא שמשקין מובלע באוכל דהיינו שזה נחשב כאחד, אבל לצד בגמרא שמשקין מיפקד פקיד, דהיינו שלא נחשב כאחד, אלא מופקד בתוך האוכל, המשקים מעולם לא נטמאה. והפרי מגדים כתב דשאר פירות לכ"ע משקין מבלע בליעי, ולדבריו יש להסתפק כנ"ל (כ"ז כתב בדעת שלמה על הקדמה לרמב"ם). ולכאורה כמו אוכלין ומשקין טמאין שנסרחו נטהרו, דנעשה דבר שאינו לא אוכל ולא משקה, א"כ ה"ה במי פירות שסחטו נהפך למין שאינו מקבל טומאה.

ה. אני בדרך לבית המקדש עם הקרבן שהקדשתי. האם מותר לי לשים על הקרבן מאכלי בהמה שתצטרך לאכול באמצע הדרך, וכן להניח עליה שמיכה שתצטרך בעוד שעתיים, או זה נחשב כעבודה בקדשים? (ע' חזו"א פסחים פ"ד ה"א, חזו"א פרה ב טו', ונחל איתן ס' ט' סעיף ה' ס"ק א')

תשובה: במשנה מבואר טלית על הבהמה להגן מזבובים לא נחשב למלאכה, אבל להניח סכין בין קרניה לצורך השחיטה לדעת הבבלי (פסחים סו:) נחשב למלאכה. ובטעם החילוק ביאר החזו"א וחזו"י דטלית נחשב רק לצורך הבהמה, משא"כ סכין לשחיטה אינה לצורך הבהמה, אלא צורך האדם כדי לשוחטה. ולפי זה אפשר להניח עליה מאכל בהמה נחשב לצורכה. אבל בנחל איתן חילק דבהניח עליה טלית עכשיו הבהמה משתמשת בטלית, משא"כ סכין ההשתמשות הוא לאחר שעה, ולפי"ז כתב דיתכן שלהניח עליה מאכל בהמה להשתמש לאחר שעה נחשב למלאכה.

¹ ע' פ"ת שם אות ז' בשם החת"ס דמנהג כל ערי ישראל לטבול במקוה כזה, ואסור להרהר אחרי הוראה זו, ואפי' לפי שאר אחרונים שם דאין לסמוך על זה בדאורייתא, לענינינו גם כן אינו אלא דרבנן, דמשקין לטמא כלים דרבנן הוא.